

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

**SBORNÍK VYBRANÉ
JUDIKATURY SOUVISEJÍCÍ
S FINANCOVÁNÍM**

**HAVEL & PARTNERS BANKING
1. VYDÁNÍ**

OBSAH

PŘEDMLUVA	3
A. SMLUVNÍ ZÁVAZKOVÉ VZTAHY	4
1. Úrok z prodlení a dobré mravy.....	4
2. Nepojmenovaná smluvní klauzule utvrzující dluh.....	5
3. Smluvní pokuta jako skrytý úrok	6
4. Odstoupení od smlouvy při trvajícím prodlení dlužníka	7
B. ZAJIŠTĚNÍ A UTVRZENÍ DLUHU	8
5. Zajišťovací smlouvy v režimu spotřebitelských smluv	8
6. Formální princip bankovních záruk	9
7. Smluvní zákaz postoupení pohledávky	10
8. Nedostatek právní subjektivity výstavce vlastní směnky	11
9. Dobrá víra ve stav zapsaný ve veřejném seznamu	12
10. Uplatnění ručení bez vyzvání dlužníka.....	13
C. VYBRANÉ OBCHODNĚ-PRÁVNÍ OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S FINANČNÍMI TRANSAKCEMI	14
11. Omezení převoditelnosti akcií	14
12. Trvalá stopa v obchodním rejstříku	15
13. Zásah AML směrnice do práv zaručených Listinou	16
14. (Ne)platnost právního jednání ve střetu zájmů	17
15. Změny obsahu žádosti kvalifikovaného společníka.....	18

PŘEDMLUVA

Vážení čtenáři,

plně si uvědomujeme, že orientovat se v právním světě je čím dál tím složitější. Rozhodli jsme se proto zpracovat publikaci, která Vám v tomto ohledu bude užitečným pomocníkem. V předkládaném sborníku naleznete vybraná soudní rozhodnutí relevantní pro praxi financování (zejména úvěrového financování), tedy rozhodnutí týkající se primárně obecného závazkového práva, zajišťovacích institutů a dalších souvisejících obchodně-právních otázek.

V rámci prvního vydání sborníku jsme vybrali jednak rozhodnutí, která mají praktický dopad na otázky související s financováním, ale také rozhodnutí, která mění předchozí výklad právních norem. Naším záměrem nebylo vybrat pouze nejnovější rozhodnutí, nýbrž obecně rozhodnutí, která jsou pro řešení daných právních otázek zásadní a plně aplikovatelná. Zmiňme například rozhodnutí zabývající se následky porušení zákazu postoupení pohledávky nebo rozhodnutí zabývající se důsledky jednání ve střetu zájmů.

Do výběru jsme vedle rozhodnutí Nejvyššího soudu zahrnuli také některá významná rozhodnutí Ústavního soudu a Soudního dvora Evropské Unie.

V předkládaném sborníku tato rozhodnutí naleznete systematicky roztříděná do třech tematických okruhů. Každé rozhodnutí je zpracováno tak, aby k němu byl poskytnut stručný popis skutkového děje, následován vybranou a upravenou právní větou a našim komentářem, který má především za úkol poskytnout Vám širší kontext daného rozhodnutí.

Přejeme Vám příjemné čtení.

Filip Čabart & Jan Topinka & Tomáš Mach

FILIP ČABART

Partner

filip.cabart@havelpartners.cz

JAN TOPINKA

Partner

jan.topinka@havelpartners.cz

TOMÁŠ MACH

Advokát

tomas.mach@havelpartners.cz

A. SMLUVNÍ ZÁVAZKOVÉ VZTAHY

1. Úrok z prodlení a dobré mravy

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.9.2020, sp. zn. 32 Cdo 1490/2019

Skutkový stav | Mezi podnikateli byla uzavřena úvěrová smlouva do výše 1.000.000 Kč se sjednaným úrokem ve výši 0,5 % per annum a úrokem z prodlení ve výši 0,5 % denně. Pro případ porušení povinnosti vrátit včas poskytnuté prostředky byla ujednána smluvní pokuta ve výši 0,5 % z celkové dlužné částky.

Vybraná právní věta | Pouze takové ujednání o výši úroku z prodlení výrazně se odchylující od sazby úroku z prodlení stanovené nařízením vlády způsobem, jenž by měl zneužívající (šikanózní) charakter, lze posoudit jako ujednání rozporné s dobrými mravy. Výrazná odchylka výše smluvního úroku z prodlení od sazby stanovené nařízením vlády může být signálem, že je ujednání v rozporu s dobrými mravy, sama o sobě ale takový rozpor neznamená.

Komentář H&P | V daném rozhodnutí Nejvyšší soud uzavřel, že nelze předem paušálně určit hranici úroku z prodlení, jejíž překročení by bez dalšího představovalo ujednání rozporné s dobrými mravy. Dále Nejvyšší soud vymezil určitá kritéria, která mají obecné soudy posuzovat při určení, zda se konkrétní ujednání o výši úroků z prodlení přičítá dobrým mravům. Těmito kritérii jsou například:

- důvody, které vedly ke sjednání výše úroku z prodlení;
- skutečnost, zda výše úroku z prodlení plní sankčně-motivační či kompenzační funkci (ve vztahu k předchozímu chování dlužníka);
- celková rizikovost úvěrového obchodu;
- rámcový rozsah očekávatelných škod na straně věřitele v případě, že dlužník řádně a včas nesplní;
- skutečnost, zda současně s úroky z prodlení byla sjednána i jiná sankce za prodlení plnění obdobné funkce (například smluvní pokuta) či zda byla pohledávka věřitele zajištěna a jakým způsobem; a/nebo
- obchodní zvyklosti stran a samotné okolnosti sjednávání (například zda již byla obdobná výše úroků z prodlení mezi stranami sjednávána v minulosti a zda takovou výši vzhledem ke své vlastní obchodní praxi považoval za adekvátní sám dlužník).

[Odkaz na úplné znění rozsudku sp. zn. 32 Cdo 1490/2019](#)

2. Nepojmenovaná smluvní klauzule utvrzující dluh

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.7.2020, sp. zn. 33 Cdo 272/2020

Skutkový stav | Žalovaná realitní kancelář se zavázala zaplatit „smluvní pokutu“ ve výši 300.000 Kč pro případ, že prodávající (třetí osoba) neuzavře s žalobcem v rezervační lhůtě kupní smlouvu „z důvodů na straně prodávajícího“. Návrh kupní smlouvy nebyl předložen a žalovaná strana následně odmítla smluvní pokutu uhradit.

Vybraná právní věta | Ujednají-li si strany, že dlužník zaplatí věřiteli určitou částku pro případ, že nastane skutečnost, která nepředstavuje porušení smluvní povinnosti dlužníka, nepůjde o smluvní pokutu, nýbrž podle okolností o ujednání o odstupném, případně o ujednání nepojmenované smluvní klauzule utvrzující dluh.

Komentář H&P | Ve smlouvách uzavíraných mezi podnikateli se pravidelně objevují „smluvní pokuty“ za porušení povinností třetích osob. Ve světle dané judikatury a principu autonomie vůle a priority takového výkladu, který nevede k závěru o neplatnosti smlouvy, je podle Nejvyššího soudu možné platně sjednat také zajišťovací instrumenty, které nejsou výslovně předvídané zákonem, případně je modifikovat. Dodejme, že předchozí judikatura vykládala taková ujednání jako absolutně neplatná s poukazem na to, že smluvní pokutu lze sjednat pouze k utvrzení dluhu z hlavního závazku.

3. Smluvní pokuta jako skrytý úrok

Nález Ústavního soudu ze dne 19.7.2022, sp. zn. I.ÚS 2337/21

Skutkový stav | Stěžovatelům byla v postavení spotřebitelů poskytnuta smlouva o půjčce ve výši 170.000 Kč, která byla poskytnuta jako bezúplatná při splacení do dvou měsíců. Následně měla být hrazena „smluvní pokuta“ ve výši 0,25 % denně z jistiny, která však podle názoru stěžovatelů představovala skrytý úrok ve výši 91,25 % per annum. Tato půjčka přitom měla být splacena pozdějším hypotečním úvěrem. Stěžejní otázkou pro posouzení, jestli na předmětný smluvní vztah dopadá právní úprava zákona o spotřebitelském úvěru či nikoliv, bylo určení, zda byla smlouva sjednána jako úplatná či bezúplatná.

Vybraná právní věta | Při interpretaci právního jednání je třeba dát přednost skutečné vůli účastníků smlouvy před formálním projevem této vůle. Text smlouvy je totiž toliko prvotním přiblížením se k významu smlouvy, který si chtěli její účastníci svým jednáním stanovit. Doslovný výklad textu smlouvy přitom může, ale nemusí být v souladu s vůlí jednajících stran. Vzhledem ke skutkovým okolnostem je třeba na ujednání o „smluvní pokutě“ hledět jako na skrytý úrok, tedy úplatu, kterou za poskytnutí půjčky věřitel nad rámec jistiny od dlužníků obdrží, nikoli jako na smluvní pokutu.

Komentář H&P | Při přípravě smluv a dalších právních dokumentů je třeba mít na paměti, že soudy při jejich výkladu zkoumají kromě samotného textu také skutečnou vůli účastníků smluvního vztahu. Jinými slovy samotný text smlouvy či jiného právního dokumentu není jediným a výlučným hodnotícím kritériem právního jednání, tedy ne ve všech případech platí „co je psáno, to je dáno“.

4. Odstoupení od smlouvy při trvajícím prodlení dlužníka

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.2.2021 sp. 29 ICdo 81/2019

Skutkový stav | Žalobce jako prodávající a dlužník jako kupující uzavřeli rámcovou kupní smlouvu, jejíž součástí bylo také ujednání, podle kterého každá smluvní strana byla oprávněna odstoupit od smlouvy v případě opakovaného prodlení s úhradou fakturovaných částek převyšujícího 30 dnů či „pokud proti druhé straně bylo zahájeno insolvenční řízení“. Kupní ceny byly splatné v období od 1. července do 19. července 2016, insolvenční řízení bylo zahájeno dne 3. srpna 2016 a o úpadku dlužníka insolvenční soud rozhodl 3. listopadu 2016. Prodávající poté odstoupil od kupních smluv podáním ze dne 4. ledna 2017, doručeným dlužníku 5. ledna 2017, přičemž v této době byl dlužník stále v prodlení s placením kupních cen.

Vybraná právní věta | Odstoupil-li žalobce od kupních smluv pro prodlení dlužníka s placením kupních cen v době, kdy byl dlužník stále v prodlení s placením kupních cen, byly tím s účinky od počátku zrušeny i kupní smlouvy, na základě kterých dodal žalobce dlužníku sporné věci. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za právně nevýznamné, zda žalobce od kupních smluv odstoupil ve lhůtě „bez zbytečného odkladu“ poté, co se o prodlení dozvěděl (§ 1977 o. z.). I odstoupení od kupních smluv po marném uplynutí této lhůty (při trvajícím prodlení dlužníka s placením kupních cen) totiž vyvolalo právní následky předvídané ustanovením § 2004 odst. 1 o. z, tedy zrušení závazku od počátku.

Komentář H&P | V dřívější judikatuře se Nejvyšší soud zabýval vymezením lhůty „bez zbytečného odkladu“, přičemž dovodil, že jde o velmi krátkou lhůtu, jíž je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání, jehož konkrétní doba trvání závisí na okolnostech případu. Případné nedodržení této lhůty pro odstoupení od smlouvy z důvodu podstatného porušení smluvní povinnosti mělo za následek, že odstoupit od smlouvy bylo možné pouze v režimu nepodstatného porušení smlouvy, tedy že účinky odstoupení od smlouvy nastávaly teprve po marném uplynutí přiměřené dodatečné lhůty ke splnění povinnosti (srov. § 1978, odst. 1 o.z.). Podle názoru Nejvyššího soudu lze za splnění určitých okolností odstoupit od smlouvy pro podstatné porušení také po uplynutí „lhůty bez zbytečného odkladu“, aniž by bylo nutné poskytovat dodatečnou lhůtu k plnění, a to například z důvodu trvajících prodlení dlužníka.

B. ZAJIŠTĚNÍ A UTVRZENÍ DLUHU

5. Zajišťovací smlouvy v režimu spotřebitelských smluv

Rozsudek SDEU ze dne 19.11. 2015, sp. zn. C-74/15 a Rozsudek SDEU ze dne 14.9. 2016, sp. zn. C-534/15

Skutkový stav | Soudní dvůr EU se v těchto dvou rozhodnutích zabýval otázkou, zda může být směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách aplikována v případech, kdy fyzická osoba zřídí s úvěrovou institucí smlouvu o ručení, zajišťovacím převodu práva či zástavní smlouvu k nemovitostem za účelem zajištění závazků vyplývajících z úvěrové smlouvy uzavřené mezi obchodní společností a úvěrovou institucí.

Vybraná právní věta | Směrnici je třeba vykládat tak, že se vztahuje na smlouvy o ručení, zajišťovacím převodu práva a zřízení zástavního práva k nemovitosti uzavřené mezi fyzickými osobami a úvěrovou institucí za účelem zajištění závazků převzatých obchodní společností vůči této instituci v rámci úvěrové smlouvy, pokud tyto fyzické osoby jednaly za účelem, který nespadá do jejich obchodní činnosti, a nemají funkční vztahy s uvedenou společností, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

Komentář H&P | Je třeba brát v potaz, že také zajišťovací smlouvy mohou být ve světle judikatury Soudního dvora EU, za splnění určitých podmínek, považovány za spotřebitelské smlouvy, a poskytovat tak zvýšenou míru ochrany fyzickým osobám (spotřebitelům). Kritérii, která Soudní dvůr nastínil pro posouzení tzv. „funkčního vztahu“ mezi fyzickou osobou (zřizující zajištění) a obchodní společností, jsou např. skutečnost, zda tato fyzická osoba vykonává funkci jednatele nebo má nezanedbatelnou účast na základním kapitálu společnosti.

[Odkaz na úplné znění rozsudku SDEU sp. zn. C-74/15](#)

[Odkaz na úplné znění rozsudku SDEU sp. zn. C-534/15](#)

6. Formální princip bankovních záruk

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2016, sp. zn. 32 Cdo 4752/2014

Skutkový stav | Jednou z podmínek plnění z bankovních záruk bylo prohlášení věřitele ve výzvách k plnění, že dlužník nesplnil své splatné platební závazky v souvislosti s dodávkou zboží. Ani jedna z výzev žalobkyně neobsahovala obrat „splatné platební závazky“, ale pouze obrat „platební závazky“.

Vybraná právní věta | V záručních listinách byl vyjádřen formální princip, znamenající, že žalovaná (banka) není oprávněna provádět materiální přezkum (nemusí zkoumat pravdivost), ale její povinnost k plnění je vázána na striktní dodržení formálních náležitostí výzev. Rozhodující v konkrétním případě bylo, aby věřitel ve výzvách k plnění prohlásil, že dlužník nesplnil své splatné platební závazky.

Komentář H&P | S ohledem na výše uvedený formální princip je vhodné věnovat zvýšenou pozornost při formulaci výzvy k plnění tak, aby zcela (formálně) odpovídala podmínkám záruční listiny. Podmínky finanční (bankovní) záruky by měly být formulovány jasně a srozumitelně tak, aby nebyly pochyby o tom, kdy je výstavce povinen plnit.

7. Smluvní zákaz postoupení pohledávky

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.4.2023, sp. zn. 27 ICdo 30/2022

Skutkový stav | Společnost vydala dluhopisy, jejichž převoditelnost byla podle emisních podmínek omezena jejím předchozím souhlasem. První vlastník dluhopisů na základě smlouvy a rubopisu hromadné listiny převedl dluhopisy za 50.000 Kč na žalobkyni, aniž by však společnost s převodem udělila souhlas. Předmětem posouzení byla otázka právních následků převodu dluhopisů a postoupení pohledávek na výplatu bez splnění podmínek stanovených v emisních podmínkách.

Vybraná právní věta | Postoupení pohledávky učiněné v rozporu se zákazem či omezením ujednaným dlužníkem s věřitelem, o němž postupník věděl, je (dočasně) neúčinné – a sice do doby, než s postoupením pohledávky udělí (třeba i konkludentně) souhlas dlužník. V obligační rovině však vyvolává závazkový právní vztah, který vznikl uzavřením (věcně-právně neúčinné) smlouvy o postoupení pohledávky mezi postupitelem a postupníkem, plné právní účinky, včetně sekundárních nároků, které z tohoto právního vztahu vyplývají.

Komentář H&P | Z pohledu praxe se jedná o zásadní rozhodnutí, neboť Nejvyšší soud přes dřívější nejasnosti uzavřel, že porušení smluvního zákazu postoupení pohledávky nevede k absolutní ani relativní neplatnosti postupní smlouvy, ale pouze k neúčinnosti postoupení vůči dlužníkovi. Samotná postupní smlouva mezi postupitelem a postupníkem je pak přes smluvní zákaz postoupení platná a vyvolává plné právní účinky. Uvedené závěry jsou aplikovatelné také na zřízení zástavního práva k pohledávkám (srov. § 1335, odst. 1 o.z.). Je totiž běžnou praxí, že ve smlouvách uzavíraných s bankami, pojišťovnami, ale také v dalších obdobných smlouvách, bývá vyloučena možnost postoupit, a tedy také zastavit pohledávky bez předchozího souhlasu druhé smluvní strany.

[Odkaz na úplné znění rozsudku sp. zn. 27 ICdo 30/2022](#)

8. Nedostatek právní subjektivity výstavce vlastní směnky

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.12.2020, sp. zn. 29 Cdo 3020/2020

Skutkový stav | Vedoucí odštěpného závodu (žalovaná) jeho jménem vystavila vlastní směnku na řad banky, kterou následně sama avalovala. Směnka nebyla ke dni splatnosti splacena. Žalovaná argumentovala tím, že subjekt, jako odštěpený závod obchodní společnosti založené podle práva cizího státu, nemá právní subjektivitu, a proto nemůže být ani výstavcem směnky. Směnka tedy podle žalované trpí formální vadou, která „zprošťuje avala jeho závazku“.

Vybraná právní věta | Nedostatek právní subjektivity výstavce vlastní směnky není sám o sobě důvodem neplatnosti směnečného závazku výstavce z důvodu vady formy, proto nemá vliv ani na platnost rukojemského závazku žalované.

Komentář H&P | Podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu je směnečný rukojmí (za výstavce směnky vlastní) přímým dlužníkem ze směnky. S ohledem na právní názor Nejvyššího soudu z jeho postavení jako samostatného dlužníka vyplývá, že je jeho závazek platný i tehdy, je-li závazek, za který se zaručil, neplatný, ledaže by tento závazek byl neplatný z důvodu vady formy (například pokud by směnka neměla zákonem předepsané náležitosti). Naproti tomu je však rukojemský závazek akcesorický k samotné směnce. Není-li platné směnky, není ani rukojemského závazku.

9. Dobrá víra ve stav zapsaný ve veřejném seznamu

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.10.2020, sp. zn. 22 Cdo 2087/2020

Skutkový stav | Žalobkyně se domáhala určení, že je vlastníkem podílu ve výši $\frac{1}{2}$ na nemovitých věcech, které nabyt v průběhu manželství její manžel do společného jmění manželů. Ve veřejném rejstříku však byl (nesprávně) jako výlučný vlastník evidován pouze její manžel. Tyto nemovitosti manžel před smrtí převedl na žalovanou, která před uzavřením smlouvy nahlédla do katastru nemovitostí a neměla tak pochybnost ohledně vlastnictví nemovitostí. Předmětem sporu bylo, zda žalovaná nabyla nemovitosti v dobré víře a stala se tzv. dobrověrnou nabyvatelkou.

Vybraná právní věta | Nabyvatel není v zásadě povinen činit aktivní kroky směřující k tomu, aby se ujistil, že stav zápisů ve veřejném seznamu, o němž se přesvědčil nahlédnutím do něj, je v souladu se skutečným právním stavem; jsou-li mu ovšem známy skutečnosti, které zapsaný stav objektivně znejišťují, pak lze po něm přiměřenou „investigativní“ aktivitu požadovat.

Komentář H&P | Nejvyšší soud s poukazem na materiální publicitu veřejných seznamů potvrdil, že v případě nabývání věcných práv lze upřednostnit dobrou víru nabyvatele před zájmy skutečného vlastníka. Přesto by však nabyvatelé věcných práv měli zpozornět, zjistí-li skutečnosti, které mohou jakkoli vyvracet zapsaný stav, neboť po nich ve světle tohoto rozhodnutí lze požadovat přiměřenou „investigativní“ aktivitu ke zjištění toho, zda zapsaný stav odpovídá stavu skutečnému.

10. Uplatnění ručení bez vyzvání dlužníka

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.4.2021, sp. zn. 25 Cdo 1198/2019

Skutkový stav | Žalobci byla zaměstnancem bezpečnostní agentury během hokejového zápasu způsobena újma na zdraví, přičemž náhrady této újmy se následně domáhal na provozovateli hokejového klubu, aniž by předtím vyzval k náhradě újmy bezpečnostní agenturu. Vedle určení toho, zda agentura vystupovala v pozici pomocníka hokejového klubu, nebo jednala samostatně (tuto otázku zde ponecháváme stranou) se Nejvyšší soud zabýval problematikou zasílání předchozí výzvy věřitele dlužníkovi před vymáháním dluhu po ručiteli.

Vybraná právní věta | Věřitel nemusí písemně vyzvat dlužníka ke splnění dluhu zejména tehdy, není-li známa dlužníková adresa nebo dlužník není schopen fyzicky výzvu převzít ze zdravotních důvodů anebo tehdy, nebude-li mít doručení výzvy žádné účinky, jelikož dlužník není schopen plnit závazky, dlužníkův závazek není platný nebo dluh zanikl pro nemožnost plnění. Absenci výzvy neospravedlňuje pouhá domněnka věřitele, že dlužník není ochoten plnit svůj dluh.

Komentář H&P | Nejvyšší soud v daném rozhodnutí potvrdil, že existují případy, ve kterých pro úspěšné uplatnění ručení není zapotřebí předchozí výzvy dlužníkovi. Podle Nejvyššího soudu není zapotřebí zasílat dlužníkovi výzvu před uplatněním ručení, pokud:

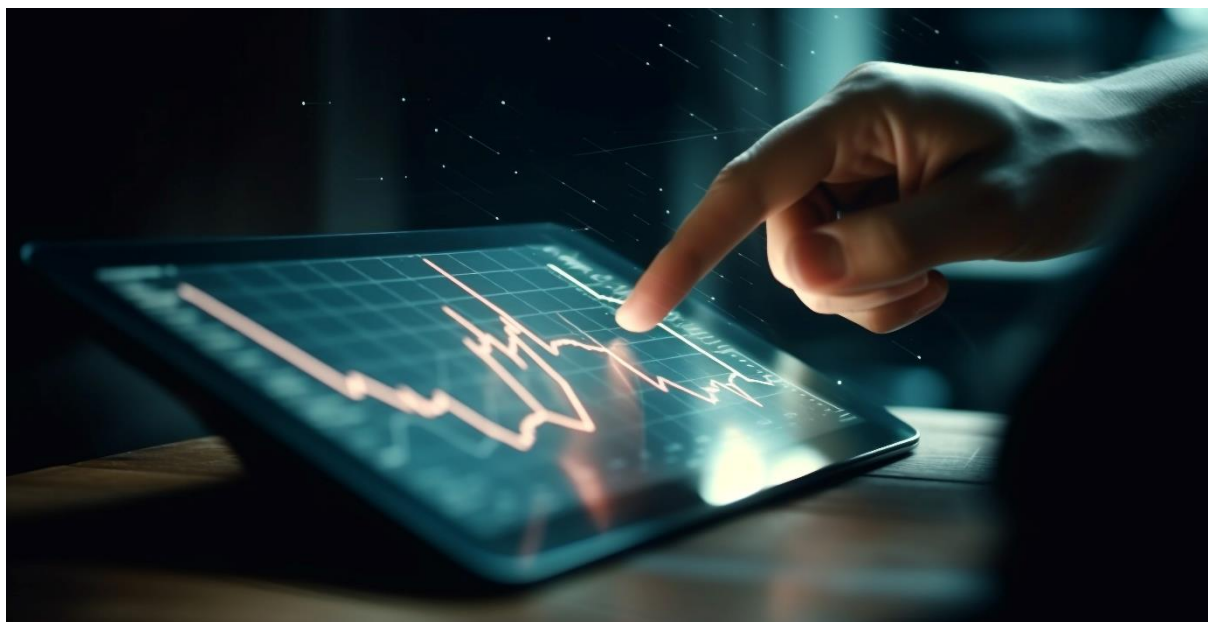
- věřiteli není známa dlužníková adresa;
- dlužník není schopen fyzicky výzvu převzít ze zdravotních důvodů;
- dlužník není schopen plnit závazky (např. pokud je dlužník insolventní); a/nebo
- dlužníkův závazek není platný nebo dluh zanikl pro nemožnost plnění.

Upozorňujeme však, že s ohledem na výše uvedené musí současně takový důvod (pro který není výzvy zapotřebí) objektivně existovat.

C. VYBRANÉ OBCHODNĚ-PRÁVNÍ OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S FINANČNÍMI TRANSAKCEMI

11. Omezení převoditelnosti akcií

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9.12.2020, sp. zn. 27 Cdo 2927/2019

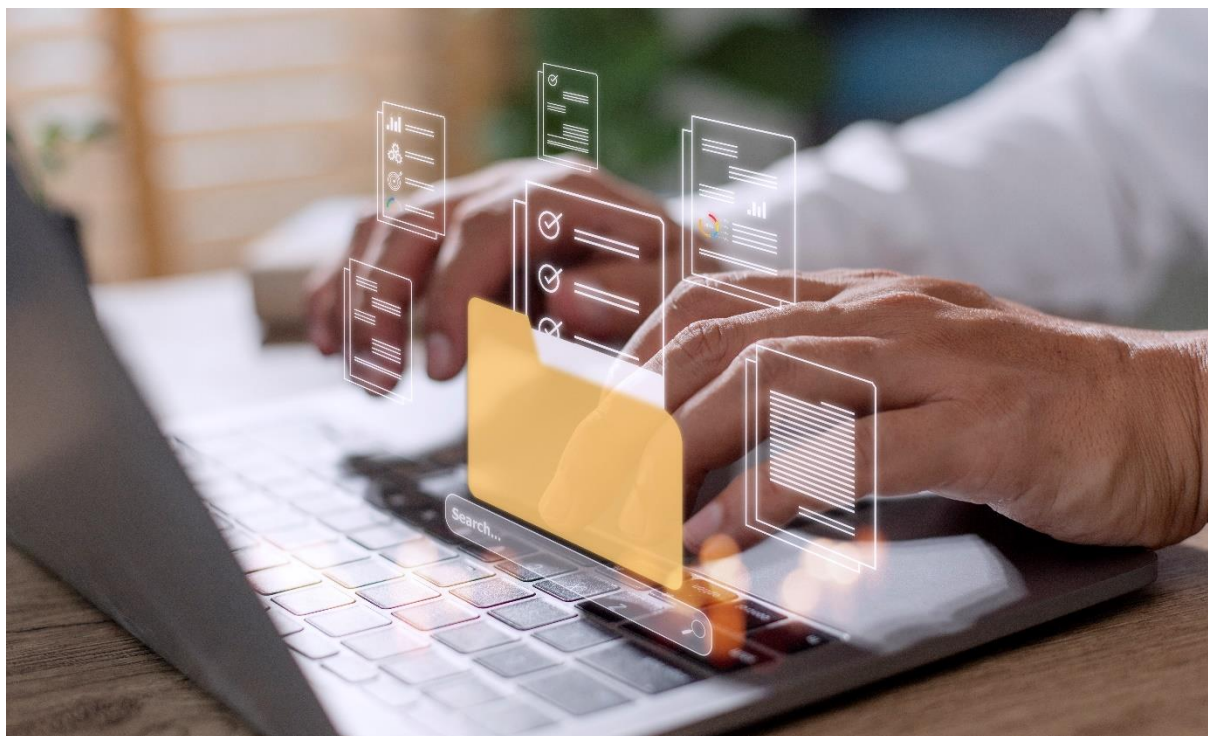
Skutkový stav | Podle stanov akciové společnosti měly veškeré převody akcií podléhat předchozímu schválení představenstva, které však v konkrétním případě nebylo dáno. Toto omezení přitom nikdy nebylo zapsáno do obchodního rejstříku. Posuzovanou otázkou bylo, zda má zápis o omezení převoditelnosti akcií do obchodního rejstříku konstitutivní účinky, tedy zda sjednané omezení převoditelnosti začne působit vůči třetím osobám až po jeho zápisu.

Vybraná právní věta | Zápis omezení převoditelnosti akcií na jméno do obchodního rejstříku je vždy zápisem konstitutivním, bez ohledu na to, zda je ujednání o omezení převoditelnosti obsažené ve stanovách společnosti od jejího založení, či zda bylo do stanov vloženo až následně (jejich změnou). Není-li omezení převoditelnosti akcií na jméno zapsáno do obchodního rejstříku, jsou akcie neomezeně převoditelné a skutečnost, zda si nabyvatel akcií byl vědom toho, že stanovy obsahují neúčinné ujednání o omezení převoditelnosti akcií, nemá žádný právní význam.

Komentář H&P | Přestože uvedené rozhodnutí do jisté míry zvyšuje právní jistotu pro nabyvatele akcií, resp. zástavní věřitele, je vhodné vedle kontroly zápisu v obchodním rejstříku podrobit přezkumu také další potenciální případy omezení převoditelnosti (zastavitelnosti) akcií. Zároveň podle ustanovení § 273 odst. 1 z. o. k. platí, že je-li převoditelnost akcií na jméno stanovami omezena, platí stejná pravidla i pro jejich zastavení. Závěry Nejvyššího soudu tedy mohou být aplikovatelné také při zřizování zástavního práva k akciím.

12. Trvalá stopa v obchodním rejstříku

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.3.2022, sp. zn. 27 Cdo 2703/2021

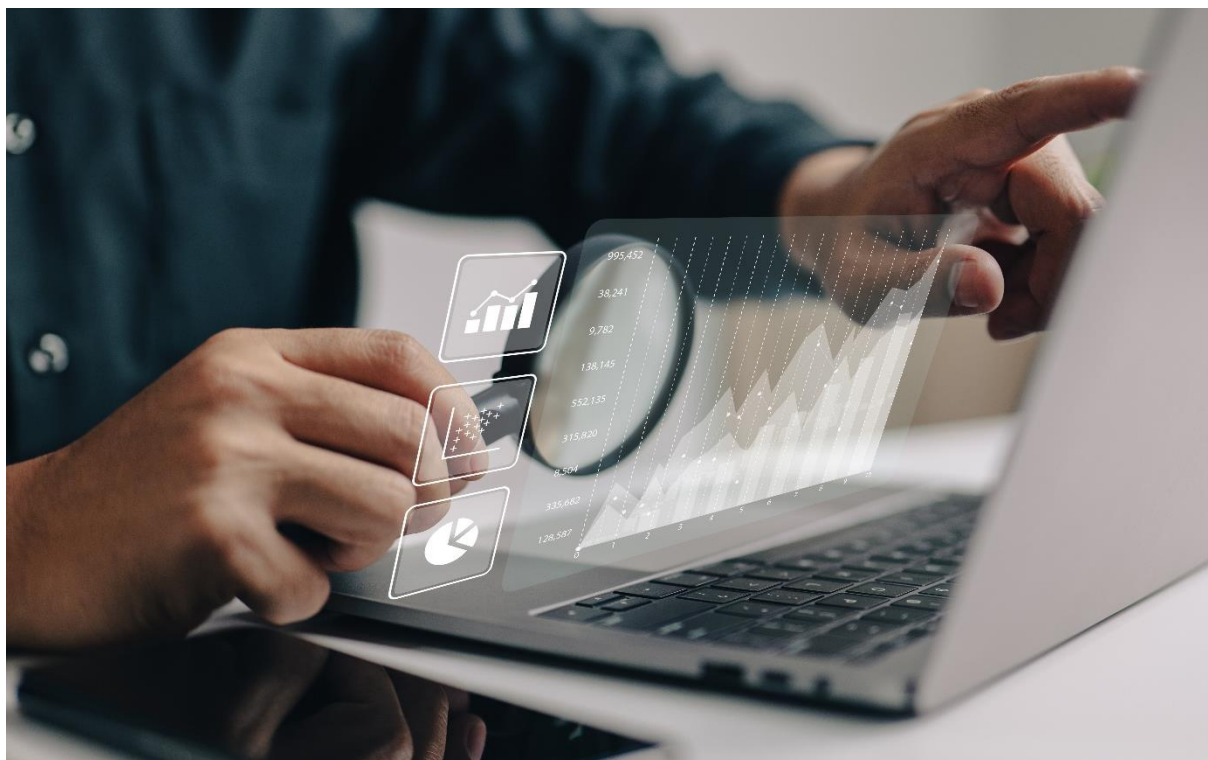
Skutkový stav | Navrhovatelka se domáhala výmazu svých osobních údajů z úplného výpisu z obchodního rejstříku společnosti, jež byla z obchodního rejstříku vymazána. Podle navrhovatelky jsou osobní údaje snadno dohledatelné pro třetí osoby a není ani důvod pro jejich další zveřejnění, neboť společnost byla zlikvidována a ukončila svou činnost.

Vybraná právní věta | Skutečnost, která byla do obchodního rejstříku zapsána, nelze posléze vymazat z historie obchodního rejstříku, tedy tak, že by se tato skutečnost neobjevila ani v úplném výpisu z obchodního rejstříku, neboť jinak by pořízení úplného výpisu z obchodního rejstříku ztratilo smysl.

Komentář H&P | Při zápisech údajů do obchodního rejstříku (např. i ve vztahu k zástavnímu věřiteli v souvislosti se zápisem zřízení zástavního práva k podílu) je třeba mít na paměti, že zapsané údaje budou již vždy volně k dispozici v rámci úplného výpisu z obchodního rejstříku.

13. Zásah AML směrnice do práv zaručených Listinou

Rozsudek SDEU ze dne 22.11.2022, ve spojených věcech C-37/20 a C-601/20

Skutkový stav | K lucemburským vnitrostátním soudům byly podány žaloby, ve kterých se žalobci bezúspěšně domáhali, aby správce tamního registru skutečných majitelů omezil přístup široké veřejnosti k informacím, jež se jich týkají. V návaznosti na to položily lucemburské soudy předběžnou otázku Soudnímu dvoru EU, zda výklad některých ustanovení AML směrnice neporušuje práva žalobce z pohledu Listiny základních práv Evropské unie.

Vybraná právní věta | Ustanovení AML směrnice, které umožňuje široké veřejnosti přístup k informacím o skutečných majitelích ve veřejných rejstřících, je neplatné. Závažně zasahuje do práva na soukromý život (článek 7 Listiny) a práv na ochranu osobních údajů (článek 8 Listiny). Zásadu transparentnosti, jak vyplývá z čl. 1 a 10 SEU a čl. 15 SFEU, nelze považovat za cíl obecného zájmu, jímž by bylo možné odůvodnit zásah do základních práv zaručených v čl. 7 a 8 Listiny EU vyplývajících z přístupu široké veřejnosti k informacím o skutečných majitelích.

Komentář H&P | Ačkoliv Soudní dvůr EU neuznává práva zakotvená ve čl. 7 a 8 Listiny jako absolutní výsady, je dle něj zásah do těchto práv nepřiměřený vůči výhodám plynoucím ze zmíněných ustanovení AML směrnice. V reakci na dané rozhodnutí již došlo v některých státech Evropské Unie k zneprístupnění registrů skutečných majitelů. Česká republika prozatím k žádné úpravě nepřistoupila, tj. český zákon o evidenci skutečných majitelů tak zůstává v nezměněném znění, nedá se však vyloučit, že v budoucnu dojde k novele zákona o evidenci skutečných majitelů reagující na dané rozhodnutí.

[Odkaz na úplné znění rozsudku ve spojených věcech sp. zn. C-37/20 a C-601/20](#)

14. (Ne)platnost právního jednání ve střetu zájmů

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5.10.2022, sp. zn. 31 Cdo 1640/2022

Skutkový stav | Společnost uzavřela s jejím jednatelem dohodu o narovnání, na základě které se zavázala tomuto jednatelem zaplatit částku 5.630.000 Kč. Součástí dané dohody o narovnání byla také rozhodčí doložka. Jednatel přitom uzavřel tuto dohodu o narovnání (resp. rozhodčí doložku) nejen svým jménem, ale jednal i za společnost, a to aniž by o záměru uzavřít dohodu o narovnání bez zbytečného odkladu informoval valnou hromadu společnosti. Rozhodnou otázkou zde bylo určení druhu neplatnosti takového právního jednání z důvodu střetu zájmu jednatele a zastoupené společnosti, kterého se společnost následně prostřednictvím nového jednatele dovolávala.

Vybraná právní věta | Jedná-li zástupce, jehož zájmy jsou ve střetu se zájmy zastoupeného, je tímto jednáním zastoupený vázán vždy, byla-li třetí osoba (s níž zástupce jednal) v dobré víře, že zástupci svědčí zástupčí oprávnění. Není-li třetí osoba v dobré víře, není zastoupený jednáním zástupce vázán; může je však v souladu s § 440 o.z. dodatečně schválit (ratihabovat). Nedostatků zástupčího oprávnění zástupce způsobeného nedovoleným střetem zájmů se zastoupený dovolá ve smyslu § 437 odst. 2 věty první o. z. tím, že právní jednání bez zbytečného odkladu dodatečně neschválí.

Komentář H&P | Podle většinových názorů se doposud vycházelo z toho, že následkem porušení pravidel o střetu zájmu je relativní neplatnost právního jednání, které se mohl zastoupený dovolat. Velký senát Nejvyššího soudu nyní změnil přístup k těmto situacím. Za určitých podmínek (tj. při absenci dobré víry třetí osoby, s níž zástupce jednal) totiž nemusí být společnost jednáním ve střetu zájmu vůbec vázaná, pokud s ním dodatečně a bez zbytečného odkladu nevyjádří souhlas. Jinými slovy společnost není zpočátku právním jednáním vůbec vázaná, a teprve dodatečně s takovým právním jednáním může vyslovit souhlas.

[Odkaz na úplné znění rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1640/2022](#)

15. Změny obsahu žádosti kvalifikovaného společníka

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.7.2022, sp. zn. 27 Cdo 3769/2021

Skutkový stav | Jednatel společnosti jako svolavatel valné hromady odmítl přidat na pořad jednání valné hromady hlasování o svém odvolání, přestože jednání valné hromady bylo svoláno právě za tímto účelem na žádost kvalifikovaného společníka (pozn. v poměrech společnosti s ručením omezeným se jedná o společníka, jehož vklady dosahují alespoň 10 % základního kapitálu nebo 10% podíl na hlasovacích právech). Na valné hromadě bylo následně na návrh kvalifikovaného společníka rozhodnuto o odvolání zmíněného jednatele z funkce.

Vybraná právní věta | Je-li valná hromada svolávána na žádost kvalifikovaného společníka, musí pořad jednání valné hromady obsahovat body, které si kvalifikovaný společník přeje projednat. Bude-li žádost o svolání valné hromady obsahovat i návrh usnesení, které má valná hromada společnosti přijmout, měla by o něm valná hromada zásadně hlasovat ve znění, v jakém bylo společníkem navrženo.

Komentář H&P | Z rozhodnutí vyplývá, že svolavatel valné hromady není oprávněn posuzovat, zda dá o navrženém usnesení hlasovat, a zásadně není ani oprávněn do navrženého usnesení obsahově zasahovat. V případě potřeby může svolavatel maximálně opravit zjevné nesprávnosti (například chyby v psaní a počtech) návrhu usnesení.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

www.havelpartners.cz